

130/DN/28.09.1978
dos.nr.0061830/00175

345
385
STRICT SECRET

Ex. 4

N O T A

Luni, 4.09.a.c. la orele 11, sursa a fost vizitată de C.COPOSU, conform înțelegerii telefonice.-

El s-a prezentat avînd în mîină o pungă-sacoșe de material plastic, conținînd niște cărți și reviste.-

La sosire, COPOSU a îmbrățișat sursa, sărutînd-o și apoi, așezîndu-se în curte, la o masă, a chestionat-o timp îndelungat, îndeosebi despre activitatea ei.-

Sursa l-a lăsat apoi, fără intervențiile ei, să-i povestească ceea ce găsea COPOSU de povestit, după o primă luare de contact, petrecută după ani de zile.-

Prima discuție s-a purtat în jurul activei propagande maghiare desfășurate în apus, pe tema Ardealului, afirmînd că ,încă în urmă cu ani de zile, cu ocazia vizitei prezidențiale în S.U.A., cu ocazia conferinței de presă, ziariștii prezenți, după întrebările curente, ca un leit-motiv, întrebau de ce sînt persecutați minoritarii unguri? Ba, o ziaristă cotate ca cea mai bună comentatoare de politică externă, a afirmat că -după știința ei- IULIU MANIU, cel care a răpit Ardealul în 1918, a fost arestat de comuniști și a murit în închisoare. Atunci, se întrebă ziarista amintită, (COPOSU afirmă însă că ea ridică problema insinuos) de ce nu se vine cu o măsură de reparație? Lucrul acesta -spune COPOSU- a stîrnit nemulțumirea și iritarea conducătorilor noștri, aflați în delegație și, drept urmare, s-a dat ordin redacției albe, compuse din cca.70 persoane, ziariști, scriitori, istorici etc., să pregătească o contrapropagandă pentru susținerea cauzei românești. Tot pe această temă, în urmă cu puțin timp, a primit un telefon de la un necunoscut care i-a dat întîlnire la Brasserie "AMBASADOR". Acesta i-a narat cele de mai sus și i-a cerut sprijin, cunoscîndu-i trecutul și mai ales competența lui, prin

furnizarea de date, elemente etc., pentru sprijinirea tezei românești în privința Ardealului.-

COPOSU spune că a primit rugămintea, scriindu-i un material istoric de certă valoare și autoritate, prin mulțimea de date istorice, de lucrări ale istoricilor maghiari, care afirmă prezența românească majoritară în Ardeal.-

El mai spune că statisticile românești scot 1.500.000 maghiari în Ardeal, în realitate fiind în jur de 1.900.000, dar jumătate din aceștia sînt secui, care la origine nu sînt unguri, ei fiind maghiarizați ca și mulți români. El spune că guvernul greșește cînd îi numără pe secui în rîndul minorității maghiare și cu lux de amănunte, din memorie, arată că însăși istoricii maghiari de renume mondială, în lucrările lor, îi arată pe secui ca fiind un popor distinct.-

Apoi, a prezentat sursei, tot în cadrul aceleiași teme, o carte apărută la Roma, semnată ION SOMESAN, intitulată : "RE-DESTEAPTA-TE ROMANE".-

Pentru suplinirea propagandei oficiale, inexistente, spre deosebire de cea maghiară deosebit de activă, susținută cu bani de Budapesta, ION DRAGAN, pseudonimul lui SOMESAN, a scos în editura proprie, numită "NAGARD" (anagrama lui DRAGAN) această carte, în limba română, tipărită în condiții grafice foarte bune. El a spus că a fost coleg de facultate cu DRAGAN, se vede aproape lunar cu el, ori de cîte ori vine în țară și că, acesta a stricat relațiile cu AURICA NICULESCU (fiul fostului mare comerciant DRAGOMIR NICULESCU), alt prieten al lui DRAGAN, din cauza unui copil nelegitim făcut în țară de acesta și pe care NICULESCU insistă să-l legitimizeze.-

COPOSU spune în continuare că, în locul lui PENESCU, el trebuia să plece la Paris, fiind chemat și purtînd discuții cu oficialitățile comuniste. Misiunea lui era să netezească ostilitatea emigrației române de la Paris, față de guvernul și Partidul Comunist, să facă să se adopte o atitudine mai conciliantă a acestora, lucru pe care -pentru demnitatea lui COPOSU- a refuzat, primind în schimb misiunea PENESCU, care apoi i-a înșelat pe comuniști, stabilindu-se la Paris și intrînd în Comitetul Național. Cu el, COPOSU nu are nici-o legătură, nu are nici-o considerație pentru el, din cauza atitudinii

avută în procesul MANIU. În închisoare, într-un cerc de apropiați politici, COPOSU spune că l-a înjurat pe PENESCU, iar în libertate, aflându-se într-un cerc similar, i-a întors spatele. Aceeași atitudine, spune COPOSU, manifestă față de PENESCU și RATIU de la Londra, care lucrează împotriva Comitetului Național, recent creat la Paris, din cauza prezenței lui PENESCU în sinul lui. RATIU este proprietarul a 40 de nave comerciale, cu care desfășoară o intensă activitate bănoasă și are pe fiul său la Paris, pentru specializare în activitatea lui RATIU senior, ca reprezentant, acesta fiind căsătorit cu fiica fostului compozitor și dirijor GEORGE GEORGESCU.-

Apoi, COPOSU a arătat sursei, "Anale de istorie" și "Revista istorică", două numere recente, în care se evocă personalitatea și rolul jucat de MANIU în 1918 și anterior.-

De asemenea, într-un extras pe o foaie de hârtie, reproduce un dialog între MANIU și un român rămas în 1940 în Ardealul ocupat și pus de unguri să constituie un partid al minorității române de acolo.-

Dialogul este apărut în cuprinsul unui roman, recent apărut, în care MANIU este prezentat într-o lumină deosebit de favorabilă, ca român, om politic și patriot. În cursul dialogului cu acest român, MANIU îi demonstrează că ungurii vor să fărâmițeze unitatea românilor și îl determină să nu facă jocul ungarilor.-

Mai departe, COPOSU a prezentat sursei copia unui memoriu adresat Ministerului nostru de Externe, prin care insistă pentru aducerea în țară a osemintelor pămîntești ale lui NICOLAE TITULESCU, aflate la Cannes.-

COPOSU afirmă că a avut ocazia, în închisoare, să se vadă cu MANIU și acesta i-a spus că soția lui TITULESCU i-a lăsat cu limbă de moarte, ca un legat testamentar, să realizeze acest lucru și el, fiind bătrîn și simțindu-și sfîrșitul în închisoare, la rîndul lui îi lasă această răspundere, pentru a avea conștiința împăcată.-

În continuare, COPOSU spune că sub pseudonim, a trimis un articol spre aprobare, revistei "MAGAZIN ISTORIC", în care -pe bază de date, cifre, argumente istorice etc.- afirmă drepturile de necontestat ale românilor asupra Ardea-

lului și așteaptă să vadă dacă nu va întâmpina cenzura lui POPIȘTEANU, redactorul șef. De asemenea, spune el, i s-a cerut colaborarea de către Arhivele Statului, instituție condusă de un general din securitate. COPOSU ar fi promis tot sprijinul și ar pune în joc toată priceperea și știința sa, cu condiția ca să i se dea o declarație scrisă prin care să se ateste că nu va fi tras la răspundere pentru materialul prezentat.-

COPOSU apare sursei ca deținătorul unei bogate surse de informații, deși nu este de specialitate, privind apartenența Ardealului la România, drepturile istorice care ne atestă această apartenență și că, lăsând la o parte ranchiuna personală împotriva comuniștilor (el invocă deseori, în cursul povestirii, cei 17 ani de închisoare și apoi domiciliul obligatoriu), ar putea fi utilizat pentru bogata sursă de informații pe care o deține, în acțiunea de contracarare, peste hotare, a propagandei ostile țării noastre. El se arată favorabil unei asemenea utilizări.-

Sursa va avea în continuare și alte discuții cu el.-